

ARRA!!

ORGAN CENTRAL DE LES J. E. R. E. C.

El gloriós Exèrcit català ha d'ésser el qui assoleixi la victòria

Per Catalunya lliure, tots units per a guanyar la guerra

EDITORIAL

Semblava que l'etapa podríem dir-ne anticatalana en la política general espanyola s'havia acabat.

Els catalans nacionalistes críem de bona fe, que els companys de la resta del territori lleial a la República, havien capít, a la fi, veritablement el que era Catalunya i el que havia fet Catalunya, per a deixar de banda la seva campanya de desprestigi envers la nostra pàtria i que recomençava una era de comprensió, una era d'unitat, veritable que portés tots els antifeixistes a la victòria definitiva.

Hem de creure, però, i l'experiència ens ho demostra a bastament, que els companys de fora de Catalunya no volen ni poden canviar en la seva visió migrada dels nostres problemes i en la realitat de la guerra entaulada.

Quan després de les reunions, que val més no qualificar, de Ginebra, en les quals la República Espanyola ha estat momentàniament desvirtuada com a potència internacional, el continuar ara una política de dividir opinions, el continuar una política de persecució, desplaçada, no és pas el que correspon a uns companys que volen la victòria, no és pas el que correspon a la realitat nacional i el que internacionalment sembla s'espera de nosaltres.

Es evident que els governants de la República Espanyola no senten ni poden sentir el problema de la llibertat nacional de Catalunya. Inclús a Catalunya, hem de confessar-ho francament, hi ha companys que no veuen aquesta necessitat, que no creuen en aquesta realitat i que, plens de bona fe — volem creure-ho així — actuen moltes vegades inconscientment en contra de la pàtria, en contra dels sagrats interessos de Catalunya.

Són aquells que ho supediten tot a unes consignes de partit, a una actuació mig dictada des de fora, a uns punts de vista molt antifeixistes, però poc catalans, que els defensen, que els emparen i que amb això, diuen no voler guanyar la guerra, diuen fer la revolució i no fan altra cosa que establir diferències entre el proletariat, entre la menestralia, entre els obrers, entre tots els que treballen en aquest tros de terra que es diu Catalunya i que lluiten infatigablement per a assolir una victòria ràpida i total damunt el feixisme.

Llancen consignes i més consignes, fan de revolucionaris segons quins moments i fan de centralistes quan els convé als seus interessos particulars o d'organització.

Són els que parlen d'una Catalunya constructiva i amb les seves baralles i amb les seves traveses l'han gairebé desfeta brutalment. Són els que, atacant totes les organitzacions, han procurat influenciar certs sectors que haurien d'estar apartats de la política a l'efecte de poder tenir ells un control veritable malgrat, moltes vegades no disposessin de prous militants.

I tot això i moltes altres coses han estat fetes invocant la unitat antifeixista, invocant la unitat d'acció, invocant els suprems interessos de guanyar la guerra...

No és estrany, doncs, un petit canvi que hi ha hagut, però que pot tenir greus conseqüències dins el nostre territori, dins la política nacional de Catalunya. Hem de confessar, però, que els que avui dia influeixen la política anticatalana amb la tàctica que han agafat poden portar-nos a situacions perilloses i de greus conseqüències, tant per a nosaltres com per als altres.

La política de «penetració pacífica» que ha començat a desenvolupar-se enlloc de l'atac dur i groller contra Catalunya i les institucions catalanes, per dissort nostra està donant un rendiment magnífic a favor dels anticatalans. Són inombrrables els fets que nosaltres tenim esment en aquest sentit. Les pressions continuen accentuatse i fent de manera que tot quedí entrellaçat dins els fils d'una trama ben portada que no seria res més que l'amorreament de Catalunya, la política nacional catalana i la capacitat dels catalans nacionalistes.

Davant d'aquests fets les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català, han de redreçar-se i han d'actuar fortament i dura per a fer possible el fracàs d'una política de baixes passions dissimulades, d'una política essencialment anticatalana malgrat sigui avui disfressada d'amor a Catalunya i de consignes catalanes. Hem de donar a conèixer al nostre poble que és el que s'intenta fer i que és el que intenten fer alguns senyors i algunes organitzacions.

Hem de revalorar, hem de posar ben alta la nostra bandera i hem de dir a tots que per damunt les lluites, dins de Catalunya i fora d'ella, entre els catalans, hi ha una consigna, hi ha un sentiment, hi ha una nació i una paraula, paraula que ho simbolitza tot.

Aquesta fa lluitar i fa vencer als catalans allà on són per lluny que es trobin de la pàtria; aquesta és la que ha fet possible les victòries de l'Aragó, les victòries de Brihuega, les victòries de molts fronts de la península.

Aquesta paraula, magnífica, insuperable, no és altra que la consigna del President: CATALUNYA.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA

HILARI SALVADO

per Francesc Padrós

«Visca Catalunya Lliure». Heus aquí la consigna, impressionant, emotiva i plena d'oportunitat, que va ésser donada, pel Celler en Cap de la Ciutat de Barcelona, Hilari Salvadó, en la diada de l'Onze de Setembre. Remarquem la importància de la mateixa, per ésser pronunciada per qui regeix els destins del Cap i Casal de Catalunya. La ciutat heroica de Barcelona, clama i allhora s'emociona per la llibertat de la seva pàtria, de la nació catalana. Però a qui volem nosaltres rendir homenatge, és a qui, a despit de quantes campanyes difamatòries ve suportant Catalunya, reafirma una vegada més, l'única doctrina catalanista, la de la llibertat integral de la nostra terra.

I és que, Hilari Salvadó, és dels que no renuncien a la nostra doctrina neta-ment nacionalista, és dels que volen que la seva pàtria hi sigui reconeguda el seu dret a l'autodeterminació, a ésser un Estat lliure, un Estat català en règim de República, per a unir-se, amb fraternal abraçada, amb les altres repúbliques lliures ibèriques, que tinguin nacionalitat pròpia.

El nostre Alcalde, era d'Estat Català, dels que entenen que l'única solució possible per a Catalunya era la seva llibertat, i que això havia d'obtenir-se per

tots el mitjans que calguessin. Fou dels primers que s'aplegà entorn de la gloriosa bandera estelada, al costat de Macià, i aportà en la gran obra de redreçament del catalanisme de l'E. R. C., tota la simpatia i ajut d'aquella barriada riallera de la Barceloneta. Amic dels obrers i de la menestralia, arribà a ésser

ser el seu guia i conductor, premiant-li aquest esforç la ciutat tota de Barcelona, elevant-lo a la categoria de Conseller regidor del nostre Ajuntament. En aquest, i després d'una obra profunda al front de la Conselleria Regidoria de Governació, ha arribat a ésser exaltat al càrrec de primer ciutadà de Barcelona.

Hilari Salvadó, no és nacionalista, això deien quatre grimpadors, de cafè en cafè, quan aquell actuava intensament en aquest aspecte. I bé, potser, se'ns podrà titllar d'indiscrets, portant una especial missió del que avui és Ministre de Treball de la República, va-

rem visitar els primers dies el vaixell-presó Uruguay, i obtinguérem l'adhesió ferma i decidida per a la continuació de l'acció nacionalista revolucionària, únicament, de Gassol, Hilari Salvadó i els regidors Gispert i Cordermi

Aquest és el tremp nacionalista del nostre Alcalde, des de la presó estant, es ratificava una vegada més en aquell sentit pel qual en sessió memorable del Consistori barceloní, s'adherí a la proclamació, feta pel President Companys, de l'Estat català dins la República federal espanyola. I quan pel càrrec que ostenta l'amic Hilari, la gent maliciosa podia pensar que el dia 11 de setembre d'enguany havi de dir un discurs de «circumstàncies», pronuncià sota la inspiació dels màrtirs del 1714, una oració plena de vibració i encoratjament, que resonant en l'àmbit de tota la Catalunya nacional, tots els bons patriotes l'han acusat plens d'una immensa satisfacció.

Del nostre Alcalde, n'esperem encara molt, no és home, que l'esveri la revolució, ni s'aturi davant l'ocasió que es presenti, en el redreçament de la pàtria. La balconada de la Casa de la Ciutat, és històrica. Un dia, el 14 d'abril, el President de Catalunya, Lluís Companys, hi proclamà la República espanyola, qui sap, si el dia de la victòria, entremig de la joia que es produirà arreu de Catalunya per l'aixafament total del feixisme i les conquestes de la revolució, no sorgeixi des d'aquesta mateixa balconada, el crit emotiu, febrós i emocional, que la nació catalana, per la voluntat del seu poble, ha esdevingut lliure...

AJUT CATALA
Company. Ja ets soci de la nostra organització d'Ajut?

BLOC

Seguim mantenint actituds a la reraguarda que per a res poden assegurar l'estabilitat necessària per a respondre degudament a les eventualitats de la mateixa i molt menys a tots els problemes vitals de la guerra.

Sembla que tot l'interès signi encaminat a sembrar en el nostre país un desprestigi, unes limitacions i restriccions que afebleixin, desmesuradament l'autèntica personalitat del nostre poble.

Que no oblidí ningú, absolutament ningú, que a Catalunya tenim una personalitat inicial a la llei suprema de l'Estat i que per aquest motiu no podem permetre, no podem acceptar que a nom del règim d'excepció que vivim tractin les coses nostres amb un sentit ample-ment inadaptable a la voluntat del país i que cal recordar novament, amb tot i les gestes del nostre poble, que no podem acceptar altres formes que les que surten fetes amb un coneixement autèntic de la nostra personalitat.

Les conseqüències de què el poble de Catalunya vegi els seus òrgans de govern mediatitzats i entorpidits per disposicions impròpies de la nostra conducta no podran respondre en absolut a permetre una major efectivitat a tots els problemes de la reraguarda.

Si reculem la memòria, si tractem de recordar que molts dels fets i detalls encaminats a aquest desprestigi tenen la semblança dels règims passats, és prou per a creure que no caldrà a què es tingui de recórrer a noves i profundes lluites que per a res enfortirien la unitat que hom reclama.

EUGENIA LAMARCA

Vídua de Macià

Ha mort Na Eugènia.

Aquestes paraules, senzilles, curtes, han estat prou perquè tot Catalunya tingué a flor de llavis una paraula: Na Eugènia...

Ningú, de bon principi, no ho creia.

Ningú podia pensar en aquesta mort sobtada, ràpida, de la companya inseparable, de la companya ideal del President Macià.

Allà, a la Jonquera, quan arreu de la península hi ha desencadenada una guerra cruel, inhumana, la vídua del nostre primer President, baixa a la tomba a fer companyia al seu espòs il·lustre, abandona la terra nostrada per a sempre més.

Na Eugènia era una d'aquelles dones inolvidables, una d'aquelles persones que recordaves sempre i en tots moments. Aquell que parlava, que coneixia Na Eugènia, per força havia de quedar completament encantat d'ella.

Na Eugènia ha mort. Nosaltres, des d'ací, només podem, en aquests moments, fer una cosa.

Guardar un minut de silenci per a la senyora exemplar, per a la companya insubstituïble.

Aquest és el nostre tribut a la memòria de Na Eugènia. i a la memòria del President.

JOSEP SANS

Gastelao, el gran patriota gallec parla:

“Galícia és un Estat Lliure dintre la República Federal Espanyola” - diu l'Estatut del 6 de maig del 1931

Galícia, Euzkadi i Catalunya, són els punts bàsics de la reconstrucció d'Ibèria

CASTELAO

EN QUINA SITUACIÓ ES TROBAVA EL NACIONALISME GALLEC ABANS DEL 19 DE JULIOL DEL 1936?

Primerament cal que junts amb aquesta resposta fem una brevíssima ressenya de les principals efemèrides del ressorgiment gallec. No parlarem de la vella Suèvia, que va donar existència real al nostre ésser diferenciats; ni dels errors polítics del cacic Gelmírez que portaren com a conseqüència l'esquarterament del nostre territori amb la desfeta sense cap mena de remei, de la seva integritat; no parlarem tampoc de les nostres lluites amb els reis Catòlics, que van acabar amb la decapitació del Mariscal Pardo de Cela i amb la pèrdua de la nostra autonomia política. Ni farem esment tan sols del ressorgiment de la nostra personalitat, iniciat pels grans gallecs del segle XVIII, ni de l'exaltació galeguista que es va produir durant la Guerra de la Independència. Fins aleshores havia existit una «Junta Superior del Regne de Galícia» que bé o malament representava la unitat gallega.

La reacció contra el sistema unitari i centralista es va produir després de la divisió provincial portada a terme l'any 1833, que polvoritzava la nostra unitat administrativa, darrer vestigi oficial de les llibertats gallegues. Aquest és el fet que inicia el nostre moviment reivindicador.

L'estudiant Valentí Feraldo, que acabava la joventut romàntica i liberal del 1840, aconseguí que fos discutit en la famosa Assemblea de Lugo el dret de Galícia a reclamar la seva independència. Com a resultat de les inquietuds reivindicadores de Galícia, va néixer el moviment revolucionari del 1846 que pretenia «anular tot acte del Govern de Madrid». Els afusellaments de Carral —epíleg trágic de la revolució— van destruir la confiança del poble gallec en tot allò que es referís a «pronunciamientos» dels militars. Aquesta lliçó fou ben aprofitada pels nostres intel·lectuals.

Al cap de deu anys (1856) el moviment galeguista pren noves orientacions. Fou en el banquet de Conxo (Compostela) on estudiants i artesans consagraren la solidaritat democràtica gallega. I el brindis de Pondal i Aguirre canalitzaren el moviment de reivindicació.

Així, en el moment en què apareixen els precursors del moviment polític ja florien les lletres gallegues, els precursors de les quals s'han de buscar en el segle anterior.

La doctrina política del federalisme va donar fruits insospitats a Galícia. N'hi ha prou amb dir que en una nova «Projecte de Constitució per al futur Estat Gallec» —exemple únic?— i coincidint amb la revolució del 1868 es va confeccionar un Pla de Finances Can-

tonal. Amb la implantació de la primera República es provoca una Assemblea popular a Santiago i es redacta un document que firmen cinc-cents quaranta-cinc delegats per tal d'exercir el dret d'iniciativa, obeint els principis del federalisme. La caiguda de la República deixa, momentàniament, abatut el nostre poble.

Alfred Brañas va donar un impuls patriòtic amb el seu llibre «El Regionalismo» (1889) on són concretades en una doctrina política, ja clarament nacionalista, les vagues aspiracions sentimentals i les teories orgàniques de moda. Enric Prat de la Riba, que encara era un estudiant quan Brañas va donar conferències a Barcelona, digué clarament que la paraula del nacionalista gallec havia obert nous camins al catalanisme.

No cal parlar del moviment de la «Liga Galega» (1897) ni de les campanyes de «Solidaridade Galega» i «Acción Galega». El nacionalisme gallec, com a moviment avantgardista de galleguitat, apareix l'any 1916 amb les «Irmandades de Fala». I en l'Assemblea celebrada el 1918 a Lugo —sempre Lugo— es concreten definitivament les nostres aspiracions.

Després d'haver exposat com el nacionalisme gallec té fondes i velles arrels, ja puc respondre la pregunta que m'ha fet «ARA!!»

En el moment d'escalar el moviment febril existien a Galícia el «Seminario de Estudios Galegos», l'«Editorial Nos», «Labor Galega» i altres institucions culturals a les quals devem la

ara parléssim del nostre sacrifici. N'hi haurà prou amb dir que les conveniències polítiques foren sacrificades per conveniències d'un més alt interès i cal remarcar, també, que el sacrifici no va ésser estèril. Hem d'afegir que el «Partido Galeguista» era component del Front Popular i que existien altres partits galleguistes —sense força— que representaven tendències de dreta.

Cal afirmar que tots els partits d'esquerra estaven «envaïts» per la nostra ideologia. D'entre tots ells es destacà el Partit Comunista, que sempre va fer les seves campanyes en gallec. La propaganda que va precedir el plebiscit del nostre Estatut fou una explosió de galleguitat.

El galleguisme polític mai no va tenir tanta força com en el moment d'iniciar-se el moviment subversiu.

DESPRES QUE EL POBLE GALLEC VA APROVAR EL SEU ESTATUT PER UNA EXORBITANT MAJORIA, ¿QUINS EREN ELS PROJECTES PER AL FUTUR?

Primerament els republicans gallecs es van reunir d'una manera clandestina al «Pazo» de Lastrove i es declararen federals. I autonomistes.

El projecte d'Estatut Gallec no fou una improvisació feta sota l'èstímul de la generositat constitucional.

A l'endemà de la proclamació de la República els galleguistes vàrem començar a estudiar un Estatut de Galícia. Aquest projecte va ésser publicat

tres propostes no podien comprometre els interessos gallecs ni perjudicar tampoc els interessos dels altres pobles.

Arran d'aquest avantprojecte tot seguit es celebrà una Assemblea a La Corunya convocada per la «Federació Republicana Gallega». Allí es concreten les bases per a l'Estatut gallec i es va discutir, article per article, un projecte que començava així: «Galícia és un Estat autònom dintre de la República Federal Espanyola». L'exemplar que tinc a la vista porta la data del 23 de maig del 1931. Heus aquí un desig concret dels republicans gallecs, autonomistes i federals, que coincideix amb el nostre.

Mentrestant i amb la data del 30 de maig del mateix any, surt una «Aportación ao estudo do futuro estatuto rexional» dirigida al País Gallec i signada per lletrats de reputació.

La Constitució de la República ens va obligar a pensar en nous projectes. En aquella època els parlamentaris de les Constituents vàrem redactar unes bases del nou Estatut que a La Corunya van ésser solemnement lliurades al President de la Diputació Provincial.

Es produïx en aquest moment un col·lapse, per causes que nosaltres coneixem bé i que ara no és ocasió oportuna per a declarar.

Després de molts treballs s'arribà a un projecte d'Estatut ja definitiu. En l'Assemblea que es celebrà a Santiago el dia 3 de juliol del 1932 es va nomenar una comissió encarregada de redactar un avantprojecte adaptat a la Constitució. Es confecciona aquest avantprojecte i es sotmet a informació pública durant un mes. La Comissió estudia les esmenes rebudes —qualsevol gallec podia proposar-les— i modifica en alguns punts la seva ponència. Es donà a conèixer la nova ponència i es convocà una altra Assemblea a Compostela, que va celebrar-se els dies 17, 18 i 19 de desembre del 1932, i on hi foren representades totes les forces polítiques, socials, culturals i econòmiques del País Gallec. Allí es va discutir el projecte punt per punt i després de tres dies d'acalorada discussió —no sempre cordial— va produir-se tan gran explosió d'entusiasme entre la gent que aquells dies s'hauria guanyat el plebiscit.

El Govern concedeix el Decret el maig del 1933, quan ja es fortificaven les dretes i els radicals en les seves posicions antiautonomistes. Ah! però nosaltres ja havíem donat el primer pas i teníem un decret que no va ésser derogat perquè mai no en parlàvem en les nostres propagandes...

I vénen les darreres eleccions, i el pacte electoral del Front Popular Gallec conté el compromís de guanyar el plebiscit estatuari tan aviat com s'assolís el triomf.

El Front Popular Gallec va complir el seu compromís. El plebiscit fou guanyat en cadascuna de les províncies gallegues. Es va sobrepassar en gran manera el percentatge que la Constitució exigeix.

Actualment el projecte d'Estatut, així plebiscitat, és a les Corts de la República. Va ésser presentat el dia 15 de juliol del 1936, tres dies abans d'iniciar-se el moviment subversiu. Esperem només tenir un metre de terra gallega, on posar-hi els peus, per a demanar la seva aprovació.

Es clar que les aspiracions del galleguisme són més grans que les propostes de l'Estatut. Ens consta, a més, que els Partits del Front Popular acceptaren l'Estatut proposat pels Ajuntaments per tal d'aprofitar el primer tràmit constitucional —complet el 1932—, però amb l'esperança d'ésser ampliat fins a un grau màxim en el dictamen de la Comissió d'Estatuts. De totes maneres el projecte presentat conté les bases fonamentals per a desenvolupar lliurement la vida social, econòmica

i política de Galícia, puix no es pot negar que és l'Estatut més discutit i més meditat dels que han estat presentats a les Corts de la República.

Projectes per al futur? Fer de la nostra terra un paradís, exemple de pau, de treball i de justícia, on puguin emmirallar-se els altres pobles hispànics. La morfologia social i econòmica de Galícia permet realitzar assaigs transcendents sense violències. Galícia és un país precapitalista i no ens cal destruir res per a construir. N'hi haurà prou amb mirar l'esdevenidor. Afortunadament les llibertats gallegues són tan nítides que un comunista i un anarquista gallec poden somniar junts i coincidir en tot allò que fa referència a la creació de la nova Galícia.

El meu Partit, quan formés part del poder gallec, tractaria de fortificar l'aliança espiritual —que ja té un nom: «Galeuzes»— de les tres nacionalitats hispàniques sotmeses, per tal de donar a l'Estat Espanyol una estructura federal, semblant a la de la Unió Soviètica. Creiem els galleguistes que en l'Espanya actual solament hi ha quatre nacionalitats ben definides i que per tant cal superar el federalisme regionalista de Pi i Margall per un concepte nacionalista. Això, és clar, permetria concessions autonomistes dintre de les diferents nacions. Ens guia també una esperança íntimament acaroadada; la d'arribar a una Confederació Ibèrica, de la qual fos part integrant Portugal. Ja sabem i sabem que aquest país solament estaria amb nosaltres, quan tingués la seguretat absoluta de no ésser assimilat.

¿COM RÉSISTEIXEN I COM ACTUEN ELS GALLEGUISTES SOTA EL COMMINI FEIXISTA I COM ACTUEN ELS QUI ES TROBEN A LA PART LLEIAL DE L'ESTAT ESPANYOL I A L'AMERICA?

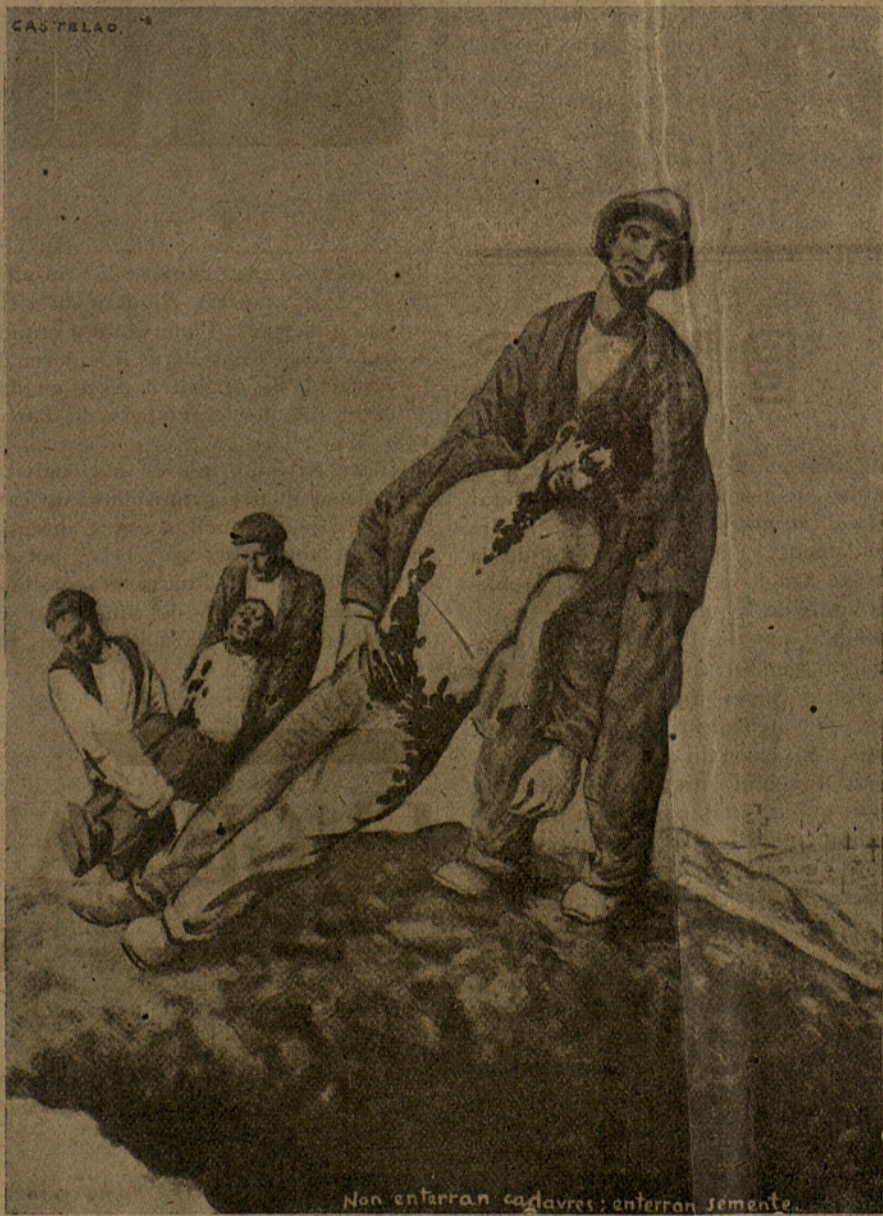
Els militars sublevats es van arribar a apoderar de Galícia perquè els governadors, que no volgueren escoltar els nostres consells, es van fiar més de la «paraula d'honor» dels caps de l'exèrcit que de l'instint popular. No van donar armes al poble desarmat i es van «penjar» al telèfon, des d'on demanaven continuament consells a Madrid.

No obstant es va lluitar bravament al Ferrol, Corunya, Vigo, Tuy i en molts altres pobles. Si els gallecs haguéssim estat atesos quan demanàvem un Governador General per a Galícia —nosaltres ja teníem escollida la persona— la nostra terra fóra lliure i avui viuríem tranquil·lament. Perquè encara ningú no es va adonar del que significava la pèrdua de Galícia.

El primer afusellament fou el de Bóveda, Secretari d'Organització del nostre partit i l'home més ben preparat de Galícia, el més intel·ligent, el més viril. Després caigueren els altres, afusellats o assassinats. Avui els supervivents de Galícia, o estan amagats sota la superfície de la terra, o fora de Galícia, o corren per les muntanyes, com llops.

Pels gallecs que es passen en els fronts i pels que van fugir embarcats sabem que el nostre poble ofereix una resistència passiva veritablement invencible. Per això la tàctica per a mantenir el terror allí és diferent de la tàctica que s'ha emprat en els altres pobles sotmesos. No hi ha matances tan espectaculars com les de Badajoz; però es va matar a poc a poc tots els esquerristes i els sospitosos. A part dels assassinats no hi ha dia que els periòdics gallecs no publicuin execucions. He llegit al «Faro de Vigo» l'afusellament d'un xicot amic meu que fou condemnat a mort fa sis mesos. La crueltat és freda, constant, refinada, inquisitorial. Correspon, no cal dir-ho, la resistència que presenta el poble.

ESTAMPES DE GALICIA

No enterren cadàvers; enterren llavors

publicació d'unes cinc-cents obres. En l'ordre polític existia el Partido Galeguista que no es pot mesurar pel nombre dels seus representants a les Corts, ja que en el fons era realment l'òrgan rector de tots els moviments populars i de qui la gent del nostre país esperava la dignificació de la política gallega. No seria prudent que

per la «Secció de Ciències Socials, Xurídicas i Econòmiques» del «Seminario de Estudios Galegos». El dia 6 de maig del 1931 va sortir de la impremta. Deia el primer article: Galícia és un Estat lliure dintre de la República Federal Espanyola. Al mateix temps es publicava un treball de caràcter econòmic per tal de demostrar que les nos-

No seria possible descriure els crims que dintre de Galícia es cometien diàriament, ni parlar dels actes de crueltat que caracteritzen la repressió. Han matat uns cinquanta mil ciutadans gallecs. Eren el millor que teníem.

¿Què han fet els gallecs en el territori republicà? Tot allò que poden fer els homes lleials i antifeixistes.

No estarà de més que diguem de quina manera treballaren els gallecs a la guerra, a la guerra aquesta d'Independència. Els mariners que servien a la marina de guerra van lluitar una escuadra al Govern legítim. Els mariners gallecs, que componen la majoria de les dotacions d'aquesta escuadra i dels vaixells mercants, es van jugar continuament la vida per a proveir el territori lleial. Hi ha més de quinze mil gallecs que lluiten a la vanguardia de tots els fronts i el Batalló Gallec que es va organitzar a Madrid sota la bandera gallega — i que avui està sota el comandament del gallec Lister — és un exemple de disciplina i d'heroisme. No es pot oblidar com els gallecs s'incorporaren generosament i valerosament a la defensa de la Democràcia en els primers dies d'alar-se la facció contra el règim.

A Sant Sebastià foren els pescadors gallecs de Tríncherpe els qui van donar el pit quan es va prendre el Maríà Cristina. A Barcelona tots els guàrdies d'assalt gallecs van actuar heroïcament. No podem oblidar tampoc els noms de caps i oficials del nostre país: Aranguren, Secane, etc. Ni tampoc que la meitat dels miners d'Astúries són gallecs. Crec, doncs, que els gallecs no poden ésser qualificats de reaccionaris, per tal com a part que l'essència mateixa del seu esperit nacional es caracteritza per l'amor a la llibertat, van demostrar en aquesta ocasió que saben ésser homes i també màrtirs. També màrtirs, perquè els afusellats gallecs saberen morir dignament mentre escopien damunt de la cara dels seus assassins.

¿Què Franco és gallec? Si, va néixer a Galícia. ¿Quina terra hi ha que no hagi donat traïdors? Però Galícia va donar i dona homes capaços de morir pel benestar dels seus conciutadans. Pablo Iglesias y Concepción Arenal, per exemple, són dos gallecs característics, «bós e xenerosos».

Avui el galleguisme és patrimoni del Front Popular Gallec perquè el senten profundament tots els gallecs lleials. A Barcelona es publica «Nova Galiza», òrgan dels escriptors gallecs antifeixistes; a Madrid «Nueva Galicia», que treballa per a la unió dels gallecs lleials. També a Barcelona funciona des de fa mesos una «Secretaria-Galega» que realitza una activa propaganda antifeixista entre els nuclis gallecs de tot el món. El dibuixant Souto i jo — els dos únics dibuixants gallecs que residim en territori lleial — no parem de treballar en la propaganda antifeixista. Escriptors

com Rafael Dieste funden «Hora de España», a València, i actualment dirigeixen «Nova Galiza». Cadascú treballa, en el seu front i en el seu lloc.

Els naturals de Galícia emigrats a Amèrica són els autors de tot el que allí es fa. Es distingeixen els galleguistes de Buenos Aires, que organitzaren i realitzaren magnífics actes de propaganda, que fan collectes, publiquen periòdics, etcètera. Els de Cuba també treballen intensament malgrat que el Govern Cubà posi tots els inconvenients possibles a la seva etuació. Els de l'Uruguai — també amb el Govern hostil — treballen amb un entusiasme insuperable. Estem orgullosos de la nostra gent d'Amèrica, dels galleguistes treballadors que avui són l'únic vincle que uneix el Govern legítim amb l'Amèrica. Tan sols a Buenos Aires, on resideixen més de dos-cents mil fills de Galícia, ja es publiquen els següents periòdics gallecs antifeixistes: «Galicia», «Galicia Libre», «A Nostra Terra» i «A Fouce».

Finalment, per a acabar aquesta resposta em cal dir que les sublevacions que aquests dies es produeixen al camp facciós són promogudes per gallecs, especialment mariners portats al front.

Quina llàstima que la política i els polítics de la República no haguessin comprès Galícia! Quina llàstima que en comptes de fer la traveta a l'Estatut no l'haguessin ajudat, com era el seu deure! Perquè jo us dic que una Galícia autònoma no la prenen els militars sublevats.

¿COM VEIEU L'ESDEVENIDOR DE GALICIA I EL DE LES ALTRES NACIONS IBERIQUES?

No sóc profeta i no m'atreveixo a predir el futur. Em sembla que al marge de l'exaltació nacionalista sorgirà un nou patriotisme centralista. Ja he escoltat moltes coses per a formar aquest judici. Però la guerra no s'acabarà el mes que ve i hi ha temps perquè els homes canviïn de pensament. Especialment els polítics.

El que jo crec fermament, és que els gallecs, acabada la guerra, tots seran galleguistes. I que els vascos encara seran més vascos. I que vosaltres, els catalans, seran encara més bons catalanistes. Crec, a més, i amb tota la fermesa, que només els catalans, els vascos i els gallecs podran refer llur economia particular i que nosaltres podríem tornar la llei comuna promulgada al Centre. I mirant vers la «Mésia». L'esdevenidor, doncs, serà nostre. I essent nostre serà millor que el passat.

De totes maneres, encara haurem de lluitar molt fortament contra la incomprensió dels centralistes, que continuen posant obstacles a la llibertat de les Nacions.

Un heroi de les J. E. R. F. C.

VICTOR ROGER

per J. G. PEDRA

Aquest dies s'escau l'aniversari de la mort del malaguanyat company, ferm militant i nacionalista intran-sigent Victor Roger.

Els que el coneixien, els que amb ell convisqueren les hores de victòria i de dolor per Catalunya, són testimonis del seu coratge, del seu companyerisme i del seu amor per Catalunya, al Partit i a les Joventuts.

Volem recordar, encara que ell, per la seva excessiva modestia, no ens ho permetria, alguns passatges de la seva personal intervenció en els fets que han commogut la nostra Pàtria, i encara que en les efemèrides de Catalunya les seves intervencions no comptaran, ho és que es sapiguin per exemple dels catalans descasats que com nous Esais voldrien vendre les llibertats de Catalunya i del seus fills per un altre plat de llenties.

Victor Roger, sabé dir «present» en tots moments, col·laborà en l'organització electoral l'any 31, fou en diferents alternatives i amb èxit elegit membre del C. Directiu del Casal. Fou dels primers en dir, així mateix, «present» el 6 d'octubre i no deixà el seu lloc del carrer Primer de Maig fins que la causa de Catalunya defensada amb les armes fou de moment abatuda.

Victor Roger, però, tot seuit, i dins la clandestinitat, organitzà el socors a les víctimes dins del districte sisè, i és remarcable el seu treball fet sempre amb modestia i abnegació, que no abandonà fins el total alliberament dels il·lustres empresonats.

Collaborà en tots els actes electorals i de caràcter benèfic i patriòtic fins que el 19 de juliol es llança al carrer per a defensar els ideals que li eren cars.

He de remarcar que no sols mereix l'homenatge d'una recordança l'amic Victor; ací és tota la família qui amb llur sang generosa defensa les llibertats, ja que dos germans més reguen amb sang els carrers de Barcelona l'un i l'altre al front d'Aragó, el primer amb set ferides i l'altre per sort de no tanta gravetat.

Victor, però, després d'atendre els seus germans, marxà enrolat en les milícies i després de lluitar com els bons per terres mallorquines, és finalment assassinat per les vils bales feixistes en el moment que ja greument ferit era evacuat per unes mans generoses de les primeres línies vers l'hospital.

¿Què saben els feixistes d'humanitat? Amb quin gust devien acabar amb tu, amic Roger, en veure que ja no podies defensar-te.

Descansa, company, que les terres catalanes i fèrtils de Mallorca et siguin llens, però sapigues que no és lluny el jorn que aquesta terra, nostra, i les cendres de tants i tants herois, serà alliberada de les urpes dels vostres assassins. Però, mentrestant, aquí va el petit homenatge d'una recordança, amb la seguretat que Catalunya sabrà honorar-vos i honorar-se, i amb la seguretat també que el teu exemple i el teu record, amic Roger, està amb nosaltres, homes de la J. E. R. E. C.

La lliçó de França

per F. Reedom

L'estructura econòmica i social de França abans de la Revolució del 1792 s'assemblava bastant a la d'Espanya al adveniment de la República. La nació estava també arruinada i debilitada, regida igualment per un monarca feble i inepaç i així mateix dominat pel bloc de latifundistes, nobles, eclesiàstics i militars. També els productors, tant la neixent burgesia com els obrers i pagesos, vivien arruinats pels impostos sobre la producció. També anaven barrejades les idees anticlericals (Voltaire!), culturals (l'Enciclopèdia) i econòmico-socials (els fisiòcrates); també hi havien diversos grups que clamaven unió i no obstant no s'avenien. També la Revolució francesa va ésser feta als crits de «visca la llibertat» i «morin els tirans». Fins i tot, també, l'Anglaterra interveia amb una certa parcialitat, ajudant l'evasió dels nobles i recollint-los després. També a França es donaven paradoxes; també els defensors de les llibertats mostraven una certa pensió a anul·lar-les; també cada un dels partits volia erigir-se en amo de la situació en lloc de col·laborar per la victòria final.

Aquesta similitud de circumstàncies de la revolució francesa i la nostra, i el resultat de la primera, podrien servir-nos de lliçó històrica utilíssima. Veiem, doncs, quins varen ésser els resultats de la revolució francesa, per a veure si ens convé imitar-la com anem fent fins ara.

El resultat immediat va ésser que el poble cansat, va agrupar-se al voltant de Napoleó, aquest es transformà en tirà, dugué la nació a la gran aventura de les guerres napoleòniques i França va decaure tant que arribà a no ésser més que l'instrument de les monarquies absolutes.

El resultat a la llarga ha estat semblant. França abans de la guerra tenia una població d'uns 10 milions de famílies. D'aquestes, 7 milions eren propietàries de terra. Però, el burocratisme, els monopolis, els «apaches», la prostitució, la disminució de la població feien ja molt mal a França. Tant la debilitaren que l'Alemanya es cregué capaç de sotmetre-la i per poc no ho aconseguí. Passada la guerra, França es va refer de tal manera que l'any 1928 va ésser un any pròsper. Però poc a poc l'atur forçós, el deute públic, la disminució de població, l'enxufisme, la desmoralització en tots els terrenys, des dels afaires fins a la manca del patriotisme típic, són ja realment amenaçadors. França és la nació que havia d'importar els treballadors i exporta les professionals de l'amor a

tot el món. Avui França viu dividida en dos bàndols: el feixisme, venut a l'estranger i la unió de treballadors i petits burgesos que viuen oprimits per exorbitants impostos i per falta de treball, amenaçats pels feixistes de dins i pels de fora, sofrint baixes del franc que s'enduen els estalvis, amb por de la guerra, deixant créixer els seus enemics. En una paraula, França avui decau. Els francesos, que formen un poble intel·ligent, sociable, optimista i valent, es mereixen una sort millor.

Les causes no fan de mal trobar. A França la terra ha estat repartida. Però els governants han continuat castigant la producció amb impostos, duanes, restriccions, reglamentacions, etc., etc. Han fet, més o menys, el mateix que els Estats feixistes. Han deixat que el creixement del valor de la terra, origen de rendes creixents, permetés als particulars que tenen terres molt valuoses (solars urbans, mines) o molta terra, emportar-se la part del lleó. Molts, desanimats i veien l'estretor en què es mou la producció, prefereixen fer de paràsit encara que sigui de tercera o quarta categoria: buròcrata, estafa, «souteneur», rentista, empresari d'affaires, polític, «apache» o soci de les 200 famílies mestresses de tots els trastos.

El més llàstimos del cas és que França precisament és la pàtria dels fisiòcrates. Aquests, Quesnay, Grèyes, Dupont de Nemour, Mercier de la Rivière, Mirabeau pare i Condorcet, reconeixien, abans de la Revolució i durant la mateixa, el substituir tots els impostos que gravaven la producció per un sol impost sobre el valor de la terra agrícola i deixar en plena llibertat als productors. El mètode era bo per l'època. Avui com que les terres urbanes i minaires valen molt més que les agrícoles, l'impost tindria de gravar aquelles i en proporció al seu valor. Així, les riqueses naturals no deixarien més guany que el que resultés d'exploitar-les. No quedarien riqueses increades sense explotar. S'obrien inesgotables possibilitats al treball. La producció no seria castigada, encara ni dificultada com ho és quan els impostos i les restriccions la graven. França seria una nació forta, exemple de les altres nacions. I en lloc de viure en l'angoixa d'una altra possible guerra, França viuria produint i progressant, respectada i estimada, beneïta ja memòria d'aquells il·lustres fills seus, els que més enalteixen el nom de França, davant dels homes que conscientment i

amb bona voluntat desitgem un món més ric, més just i més lliure.

Els fisiòcrates foren injustament oblidats. França n'ha sofert el fracàs immediat de la Revolució i el fracàs que representa la seva actual situació nacional. No imitem als valents revolucionaris del 1792 en els seus errors. Si els repetim ens passarà com a França. Les lleis naturals que regeixen la història dels pobles són inexorables.

INFORMACIO ESTRANGERA

La generositat del Papa

El Papa envià 200.000 llires als infants de Santander quan els feixistes s'han fet amo de la població.

Però, quan les forces del Govern legítim de la República hi eren no hi envià res.

Es així com el Vaticà, i sobretot el Papa, que és la màxima autoritat catòlica, creu tenir encara en certes simpaties.

De manera que els nostres infants són diferents i no es mereixen res.

Vaja uns catòlics!

Itàlia prepara un nou contingent de tropes amb destinació cap Espanya.

El periòdic provençal, «Petit Provençal», publica de la frontera italo-suïssa la següent informació: «Se sap de font segura que l'estat major italià prepara activament la tramesa d'un fort contingent de tropes. Bastants oficials que havien estat cridats amb ocasió de les recents maniobres de Sicília no se'ls ha dat ni se'ls donarà cap mena de permís, perquè seran dirigits cap a Espanya. El fet cert és que Mussolini té la intenció de donar el cop decisiu cap a la tardor amb el menys soroll possible, perquè s'adonin les democràcies que el fet ja està acomplert.»

«Però segurament Mussolini no sap que farà la «criada respondua».

Franco «el generalísimo», lliura els presoners italians a Mussolini.

En una informació de París es diu en una nota que el cap feixista Franco ha lliurat a la policia del govern de Roma dos voluntaris italians enrolats a la brigada Garibaldi, fets presoners en el curs d'un reconeixement efectuat pels facciosos en el front del Centre. Segueix la informació dient que un dels presoners ha estat executat a La Spezia. La informació assenyalava amb epopeia que els milers de presoners feixistes italians fets per les tropes lleials són tractats amb gran consideració per les nostres autoritats.

Vaixell anglès capturat pels facciosos. «Continua la pirateria».

S'annuncia en els medis navals anglesos que el vaixell Stanwood, d'una companyia londinenca ha estat capturat per un torpediner insurrecte en les aigües territorials espanyoles.

Un hidroavió facciós sobre Alger.

Un hidroavió facciós va volar el dijous dia 10, sobre el port d'Alger. Seguint les instruccions rebudes per les autoritats es tiraren tres canonades en direcció a l'avió. Immediatament va desaparèixer. Una patrulla d'hidrohs ha sortit per a vigilar les costes. — *Fresneda*.

Comarques (Ve de la pàgina 4)

rebut dels seus militants que lluiten a diversos fronts. Tots ells ens encoratgen per tal que proseguim en la nostra tasca, ja que ells — diuen — no deixen ni un moment de complir amb el seu deure, pensant en la llibertat de Catalunya i de la resta dels pobles d'Ibèria.

Per acord del Consell Directiu de les J. E. R. E. C., ha estat cursada una lletra de condol al consolat de Txecoslovàquia, a Barcelona, amb motiu del traspàs de l'alliberador i primer president de Txecoslovàquia, Tomas G. Masaryk.

El feixisme italià

(Ve de la pàg. 4)

No obstant, la unió dels partits proletaris; republicans, socialistes i altres eminentment democràtics, hagués pogut evitar el cataclisme polític i el domini negre del feix. Però, una incomprensió — avui dia inexistent — motivà la pèrdua de les llibertats restringides del poble italià.

No per això, l'esperit de rebellia ha mort en l'ànima dels antifeixistes italians. Des dels llocs més distants de llur pàtria, treballen per al retrobament total de la llibertat política i social de la Itàlia veritable, d'aquella Itàlia per la qual moriren tants homes, assassinats la majoria pel feixisme de Mussolini.

La monarquia de la casa dels Saboya, és solament una farsa tràgica. La dictadura ha humiliat amb plaer els representants «oficials» imposats per una tradició morta, sense la vitalitat necessària per a governar un poble. Aquesta és la realitat i el paper poc lluent del Rei d'Itàlia. Majestat oblidada, sense corona, menyspreada de tots, absolutament de tots, com just càstig a la feblesa que donà el triomf al feixisme.

L'Església tampoc no ha vist satisfets els seus desigs imperialistes. El feix li arrebaça moltes atribucions, principalment en l'ordre pedagògic, que donaren lloc a cruels disputes entre el Vaticà i Roma.

La joventut, portada per Mussolini a ésser un element més de la màquina sinistral que arruïna Itàlia, no està conforme amb aquesta imposició, i anhela el moviment alliberador que no dubtem molt aviat s'iniciarà per a donar definitivament la llibertat al poble italià.

La joventut s'educa sota uns principis bèl·lics de guerra i de mort. Ho reflexa en gran manera els himnes — si himnes se'n poden dir — exclamacions guturals, sense ritme ni sentit harmònic — que fan cantar els dirigents feixistes als batallons de «ballia», prova de la cultura en la qual s'educa i es forma la joventut italiana.

En resum els esdeveniments que es preparen a la Itàlia feixista, no són sinó conseqüències històriques dels fets ocorreguts des de fa bastants anys. Són el resultat de la imposició nefasta i despòtica d'un senyor venut als opressors del seu país. Aquesta és la realitat que donarà la victòria final al poble italià, ja que encara que l'obliguin a portar camisa negra, en el fons del seu cor, hi ha l'esperança encisadora d'un futur més humà.

Això és un exemple, que no podem deixar de constatar. És un nou alicent per a nosaltres, que combatem a casa nostra el feixisme. Catalunya és per excel·lència antifeixista i, per això col·labora amb tots els seus mitjans possibles a la ràpida victòria sobre l'enemic comú.

Confiança en la victòria, enlaire i ben tancats els punys, saludant d'aquesta manera, amb esperit d'admiració, els sacrificis dels antifeixistes italians que en l'exili i sota el perill imminent de perdre la vida, combaten a l'igual que els nostres soldats, el feixisme criminal.

AJUT CATALA

necessita la seva col·laboració. Ja ets associat?

ARA!!

Sota els plecs de l'ensenya barrada

per Marià Vives

Sota una pluja infernal de foc i de metralla, pit enfora, avancen els soldats de Catalunya, l'esguard fit a l'horitzó, on s'aixeca sinistre el reducte faciós. Damunt, el cel, i com un arc immens de Sant Martí, les quatre barres — or i sang — de l'ensenya gloriosa.

Raigs fulgurants es desprenen de la punta d'acer de les baionetes, llusissors de victòria; i els soldats avancen, als llavis una cançó... i de sobte un crit: Per Catalunya, endavant!...

Quinto, Mediana, Rodén, Codo, Puebla de Albornó, Belchite... i nou-cents quilòmetres quadrats de territori que s'incorpora a la República.

Canons, metralladores, morters, fusells, camions, que passen a engruixir els efectius de l'Exèrcit Popular.

Cinc mil morts, tres mil presoners... centenars de persones de la població civil, vells, dones, infants, salvades de la barbàrie feixista.

Vet aquí el balanç — un brillant balanç — que ofereix la primera fase de l'ofensiva iniciada dies enrera per l'Exèrcit de l'Est al front d'Aragó — que és el front de Catalunya.

Si en l'aspecte material l'ofensiva ha donat un resultat tan magnífic, què cal dir de l'aspecte moral?

La República espanyola ha demostrat al món — si és que encara no se'n havia convençut — com disposa d'un Exèrcit regular que es troba en condicions per si sol, sense ajuts aliens, d'aixafar el feixisme de Franco i els seus aliats Hitler i Mussolini. Un Exèrcit dotat de material moderníssim, amb una potent aviació, uns comandaments excel·lents i el factor home esplèndid. Els soldats de Catalunya, els soldats espanyols, són uns soldats magnífics, d'elevada moral, disciplinats, obedients a les ordres de comandament, valents i decidits. I per damunt de tot això, els anima el foc d'un ideal, d'un ideal noble i just, de llibertat, de pau.

Sadolls d'entusiasme, amb un braó d'una raça jove, potent, plena de vitalitat, els soldats de Catalunya, els soldats d'Espanya, fan la guerra al feixisme, més que pel feixisme en si, per amor a la pau; fan la guerra a la guerra, perquè d'una vegada per sempre més desaparegui aquesta xacra que tanta sang costa a la humanitat.

Però pacifistes per essència, els nostres pobles s'han adonat que per a aconseguir la pau cal fer primer la guerra i abatre

els elements provocadors, aquests imperialistes lladres i covards — perquè no donen la cara — i per això els soldats de Catalunya, avancen amb el somriure als llavis, desgranant una cançó; mentre, al seu costat cauen els germans que ells tenen la missió de venjar.

Les paraules són sobreres allà on els fets parlen amb la contundència les operacions realitzades aquests darrers dies en la primera etapa de l'ofensiva al front d'Aragó. Els resultats aconseguits són tan brillants que tots els elogis que poguéssim fer de l'actuació del nostre Exèrcit, des del general Pozas fins el darrer soldat d'infanteria, serien un pàlid reflex d'allò a què s'han fet creditors.

Agafem un mapa i observem la forma com s'han dut a terme aquestes operacions. S'ha trencat la línia defensiva enemiga per tres llocs distintes i s'ha realitzat un avanç considerable. Els reductes fortificats de Quinto i Belchite, que eren les més fermes defenses de Saragossa, han caigut al nostre poder a força d'heroisme, de braó, de coratge. Dos reductes formidables, amb línies de fortificacions subterrànies a base de ciment armat, amb nius de metralladores, armament abundant i de tota mena. Han caigut les avançades de la defensa de la capital aragonesa, i la caiguda d'aquestes fortificacions posa en perill la capital que es veu amenaçada de molt a prop.

No sabem ni volem saber quin serà el moment de reprendre l'ofensiva, però cal reconèixer que l'Exèrcit de l'Est es troba en una situació excel·lent per a futures operacions, perquè davant d'ells han desaparegut el que havien estat fantasmes sinistres de les heroiques milícies. Ara el camí s'ofereix més planer i encara que costarà molts esforços i molta sang, res no podrà ja deturar l'empenta magnífica dels soldats de Catalunya, dels soldats de la República...

Es amb la guerra que cal guanyar la pau, s'han dit els nostres homes, i generosament ho donen tot, fins la vida, per aquesta pau que ha de fer possible, desapareguda l'amenaça sinistra de la guerra, que el món segueixi altres camins més adients amb la felicitat humana.

Per a aconseguir aquest noble ideal, els soldats de Catalunya avancen per terres d'Aragó, amb la victòria penjada de la punta de les baionetes i als llavis una cançó, mentre al damunt seu onjeja als quatre vents la gloriosa ensenya barrada...

El nostre Director, al front de combat

BON.

Quan aquest número aparegui a la llum, el nostre director, el nostre estimat company Josep Sans Arrufat, haurà abandonat les seves tasques capdavanteres del nostre setmanari, per tal d'incorporar-se al seu lloc en el front de combat, per trobar-se comprès en una de les llines darrerrament cridades pel Govern de la República.

El feixisme italià

per ALSINA-FRANCK

L'origen del feix a Itàlia data del començament de l'any 1919. La participació d'aquest país en la gran guerra, motivà una depressió econòmica que donà pas a justificadíssimes manifestacions de protesta; de clamor revolucionari.

La situació general, quan es portà a terme la cèlebre «marxa sobre Roma»

ligència i d'organització, i la seva ploma àgil ens delectarà amb la seva paraula escrita.

Josep Sans, com a català i com anti-feixista, marxa a lluitar amb el fusell a la mà per la causa que tots defensem, aquesta causa que tenim guanyada perquè és noble, és justa, és humana...

El nostre company, un més en aquesta onada de joventut que lluita, sabrà fer honor al seu historial, curt, però ja brillant.

Que la seva actuació sigui un exemple per a tota la joventut de la nostra terra!

estava dividida en tres sectors els quals ens interessa conèixer per arribar a interpretar la situació caòtica d'allavors. Capitalisme, obrerisme i clericalisme. Heus aquí els tres factors — dos d'ells antagònics — que es disputaren la supremacia del govern. Com a succedí arreu on la lluita per la llibertat col·lectiva ha estat entaulada, capitalisme i clericalisme han format una doble aliança ofensiva, per a veure les possibilitats de vèncer les justes reivindicacions de la classe treballadora.

A Itàlia, l'any 1919, existien tres partits preeminents dins les classes sotmeses com ja hem dit en l'anterior divisió a diferents sectors socials. Hi havia un partit, però, revolucionari (?) capitanejat per Benet Mussolini que amb la seva actuació antiburguesa donà molt a parlar en les esferes capitalistes mundials. Aquest partit era el «fascio»; representant d'un nou ordre polític, al servei de la plutocràcia.

S'iniciaren negociacions entre el cap d'aquest partit i els agents de grans terratinents. El resultat es podia constatar immediatament en els articles publicats en el «Popolo d'Italia» per Mussolini, el qual pocs dies abans parlava de la burgesia aplicant-li les més ridícules definicions, i tot de cop sortí en defensa dels que sempre havia combatut, donant amb això la prova al món sencer, i particularment a l'opinió italiana, del seu espiritualisme prostituit.

(Continua a la pag. 3)

Com a organització Central coneixem de prop l'actuació de les nostres Joventuts de comarques a través de l'anyada de què sostenim i que no ha minvat en cap moment amb tot i la quantitat de les lluites i del desnivell de les mateixes i que ofereixen, sempre a les comarques un pla inferior per adquirir una més sòlida efectivitat en l'actuació.

Fou en els primers moments que la Joventut nostra, la Joventut de Comarques i de la Ciutat empesos per l'esperit sòlidament forjat per les llargues i penoses manifestacions del sentiment revolucionari sentien de prop novament la seva crida a respondre una vegada més en el crit de guerra que la jornada gloriosa del 19 de Juliol tocava en el viu de la nostra Joventut i les arrencava del camp i de la ciutat i marxaven en el front de lluita, terres enllà amb l'ànima fixa d'assolir per al nostre país la Llibertat Nacional que cobejaven i sostenien en el més profund de la seva consciència. En el camp i en la ciutat la Joventut ha complert en el deure sagrat de la

guerra, i és per aquesta raó que no podem per menys d'alludir l'enorme responsabilitat que sostenim els qui dirigim i procurem mantenir en el lloc elevat tot el contingut idealista de la joventut que lluita. No podem oblidar que tots lluitem esperant en què a la reraguarda, tots, absolutament tots dirigents i militants de la nostra organització portaran amb ritme i l'activitat prou responsable les formes Nacionalment justes i definitives que ells defensen i que per aquesta raó tenim el deure de correspondre amb les nostres actuacions aparellades en aquest ideal.

Poca Joventut resta a la reraguarda. Els nostres millors elements actius ja lluiten en el front de guerra, per aquest motiu es reclama cada dia una major i més profunda actuació de tots els elements que treballen com a Joventuts i a altres no com a tals arreu de les Comarques i de la Ciutat amb la seguretat absoluta de què cal fer-nos àlgnes en la defensa d'una Catalunya Socialment avançada i lliure íntegrament.

El dia 11, a l'estatge del Foment, i organitzada per les J. E. R. E. C., tingué lloc una conferència a càrrec del propagandista d'Esquerra, Roc Boronat. Hi assistí nombros públic nacionalista que escoltà amb tota atenció la brillant dissertació del company Roc Boronat. Aquest explicà de la manera magistral com ell sap fer-ho, una sèrie d'assumptes relacionats amb l'Onze de Setembre i d'una manera especial a diversos dels moments actuals. En el transcurs de la mateixa, fou molt aplaudit, dedicant-li al final els assistents a aquest acte una xardorosa ovació.

Aquesta és la tasca de les J. E. R. E. C. en la diada del passat Onze de Setembre, les quals com era de preveure, han assolit un èxit remarcable.

En aquesta diada, també, el nostre Grup Femení, repartí entre els ferits que es troben hospitalitzats a la nostra ciutat, tabac i altres objectes. Tots ells elogiaren i remerciaren aquesta actitud d'imitació i de tot elogi del nostre Grup Femení.

Amb motiu de la data de l'Onze de Setembre, han estat moltes les lletres que les J. E. R. E. C. de Reus, han

(Continua a la pag. 3)

Abans que tot hem d'ésser nacionalistes

per NURI FRESNEDA

Abans que tot hem d'ésser nacionalistes, no d'aquells nacionalistes de nom, sinó catalans d'acció, d'aquella acció anònima i voluntariosa que broti dels nostres pits, com un foc de catalanisme lluny a extingir-se. Que tots sapiguem adonar-nos que hem d'ésser els benefactors anònims de la nostra terra, la qual volem veure lliure i que tant desitgem sigui nostra.

La nostra tasca és molta i també d'ensenyar a estimar la nostra Catalunya a tot aquell que trepitja el seu sòl; fer-los veure que la nostra pàtria no crida ningú, sinó que tothom compareixi prop d'ella perquè saben que el seu escalf dóna vida a tot aquell que s'acosta. Però que els seus fills saben defensar-la com ara i sempre de totes les urpes impures que vulguin aproximar-se a ella.

vere que la nostra pàtria no crida ningú, sinó que tothom compareixi prop d'ella perquè saben que el seu escalf dóna vida a tot aquell que s'acosta. Però que els seus fills saben defensar-la com ara i sempre de totes les urpes impures que vulguin aproximar-se a ella.

No podem tolerar tampoc que es mal-

parli de la nostra llengua, ja que la majoria d'aquests ignorants estan gaudint de l'ajut de tot Catalunya, aquest ajut que incondicionalment prestem a tots els evacuats d'Ibèria. Molts, també, que no reconeixen l'esforç català a tots els fronts de lluita antifeixista, quan saben que millor exemple no es pot donar.

Que Catalunya està sempre disposada a ajudar, a sacrificar-se, però també està disposada a defensar-se de sigui qui sigui el que vulgui manllevar-li cap mica de llibertat nacional.

Que sapiguem tots, que Catalunya no transigeix; que els catalans donen sempre el pit, però, que sapiguem, també, que el crit que surt d'aquest pit és, abans que tot, nacionalista.

ARA!!

Any I 4.ª època N.º 8
Redacció i Administració:
TRES-LLITS, 3 - Telèfon 14725
Barcelona, 25 setembre del 1937
Preu: 0'20 pts.

REUS

L'Onze de Setembre

Les J. E. R. E. C., la representació genuïna i més nombrosa del catalanisme a la nostra ciutat, no podia permetre que transcorregués aquesta memorable data sense fer sentir la seva veu. Amb tal motiu organitzà i portà a cap diversos actes.

El divendres, dia 10, adreçaren la paraula als catalanistes de la nostra ciutat i per mitjà del micròfon de Ràdio Reus, Amadeu Balsells, del Consell Directiu del Foment i de la Directiva de la Joventut, Josep Rull, del Secretariat de Propaganda de les J. E. R. E. C., i Pau Sans i Anfrons, Conseller Regidor de Governació del nostre Ajuntament i del Consell Directiu de les J. E. R. E. C. En abrandats parlaments, tots ells reteren homenatge als herois del 1714, als caiguts en aquesta sagnant lluita contra el feixisme nacional i estranger i al que en aquella data era primer Conseller en Cap, Rafael de Casanova. En Sans dedicà també uns efusius mots de salutació als pobles germans i lliures de la U. R. S. S. i Mèxic.

En peu, Mallorca!

per LLUISA VALLS

Mallorca, la perla de la Mediterrània, sotmesa avui als criminals feixistes! Surt de la teva impassibilitat i així com una fera destructora al que intentés privar-la de la seva llibertat, escolta el brau cor que sota la teva terra càlida, palpita i sense tèmper trencar l'encís que t'envolta, que uns forasters que t'insulten en llengua italiana ja han profanat, després les cadenes que volen lligar-te al més vil dels esclavatges.

No vulguis ésser cau de pirates covards que són alhora portadors de la mort i la desolació. Foragita'ls, tu, que d'humana t'ufanes! No permetis que el mar del qual n'ets sobirana es converteixi, de tranquilla ruta que acosta els pobles, en camí assetjat per bandolers que el fan intransitable.

Que els teus homes que són poetes, guerrers valents es tornin.

Comença, valenta, la teva obra i sense defallir continua-la que Catalunya, la teva germana peninsular t'empara. Ella constituïda en etern paladi de la justícia lluita avui per a deslliurar-te. Ajuda-la Mallorca i que sigui necessari, com ella ha promès, que l'impassible parca trenzi el fil de les nostres vides perquè el menyspreable enemic pugui ostentar la victòria. Us heu format juntes i moriu també, si cal, plegades!

Canvia la poesia lírica per la èpica! Que els que un jorn felix descriviren els teus paisatges d'inaguable bellesa, cantin avui el teu coratge!

Impremta Elzeviriana, E. C. Carrer Torres Amat, 9-Barcelona